

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, професора Брателя Сергія Григоровича на дисертацію Вітвіцької Наталії Володимирівни на тему «Адміністративно-правовий статус поліцейського офіцера громади», подану до захисту у спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. Актуальність теми дослідження «Адміністративно-правовий статус поліцейського офіцера громади», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» Вітвіцькою Наталією Володимирівною є вкрай високою.

Інститут поліцейського офіцера громади ілюструє важливість реалізації концепції безпеки через партнерство з громадою, що охоплює як індивідуальні, так і колективні інтереси. Дослідження якого дозволять окреслити нову сферу суспільних відносин, яка потребує чіткого правового регулювання зокрема, між представниками поліції, органами місцевого самоврядування та мешканцями територіальних громад. Успішне функціонування зазначеного інституту передбачає наявність ефективних правових норм, які мають бути сформовані з урахуванням особливостей об'єкта правового впливу, а саме поведінки людини, її прав, безпеки, довіри до державних інституцій. Окрім того, аналітичне осмислення дозволить точно визначити коло суб'єктів цих правовідносин, способи правового впливу, а також передбачити наслідки реалізації відповідних норм.

На практиці чітке розуміння специфіки таких правовідносин дозволить мінімізувати правові помилки в діяльності поліцейського офіцера громади, уникнути надмірного адміністративного навантаження на громаду та забезпечити прозорість у взаємодії поліції з населенням.

Наукове осмислення інституту поліцейського офіцера громади як правового явища вимагає комплексного підходу, що враховує його функціональне призначення, соціальну роль та нормативно-правову базу так як він виступає не лише як представник правоохоронної системи, але й є

ключовим елементом у забезпеченні публічної безпеки та правопорядку на місцевому рівні.

Таким чином, вищезазначена підкреслює нагальність обраної теми та підтверджує своєчасність проведення комплексного дослідження «Адміністративно-правовий статус поліцейського офіцера громади».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертації ґрунтується на Цілях сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019), Національній стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021), Комплексному стратегічному плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки (Указ Президента України від 11 травня 2023 р. № 237/2023), Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 роки, що затверджена постановою загальних зборів НАПрН України від 26.03.2021 р. № 12-21.

Наукова новизна одержаних результатів. Рецензована дисертація є одним із новітніх та значущих досліджень, присвячених комплексному науковому аналізу адміністративно-правовий статус поліцейського офіцера громади, як новому суб'єкту діяльності Національної поліції, яка направлена на взаємодію з громадою. Автором здійснено глибока дослідження зазначеної проблематики крізь призму основоположних принципів демократії та дотримання прав та свобод громадян. За результатами проведеного дослідження сформовано низку наукових положень та надано обґрунтовані рекомендації стосовно оптимізації та вдосконалення чинного законодавства у відповідній сфері.

У роботі чітко розкрито наукове розуміння компетенції поліцейського офіцера громади в Україні як систему мети, завдань, предмета відання та повноважень інтегральної адміністративно-правової конструкції, що поєднує правові, функціональні та соціально-етичні аспекти поліцейської діяльності в територіальній громаді. У якій визначаються зміст, межі та спрямованість

діяльності поліцейського офіцера громади шляхом надання поліцейських послуг як інноваційної форми локального публічного сервісу у сферах публічного порядку та безпеки.

Крім того, удосконалено наукові положення стосовно функцій, завдань та організації діяльності поліцейського офіцера громади в Україні та визначено, що ключовим є формування безпечного середовища в межах громади з урахуванням соціальних та безпекових потреб на засадах філософії «community policing». Уточнено, що функції поліцейського офіцера громади не обмежуються класичною адміністративною (правоохоронною) діяльністю, а охоплюють освітню, комунікаційну та соціальну взаємодію, що посилює ефективність правозастосування.

Авторкою узагальнено міжнародний досвід адміністративно-правового статусу поліцейського офіцера громад, який становить концептуальну основу для формування національного законодавства у сфері забезпечення правопорядку та в окремих положеннях мають характер норм прямої дії.

Визначено, що до елементів адміністративно-правового статусу поліцейського офіцера громади належать: правосуб'єктність, повноваження, обов'язки, відповідальність та гарантії. Повноваження включають обов'язок проводити профілактику, реагувати на звернення, брати участь у досудовому розслідуванні, право застосовувати адміністративний примус. Відповідальність охоплює дисциплінарну, адміністративну, кримінальну й матеріальну сфери за перевищення повноважень або бездіяльність.

Запропоновані напрями дають високу практичну цінність, оскільки враховують різні аспекти реалізації своїх повноважень поліцейським офіцером громади і є безпосередньо спрямованими на підвищення ефективності, законності та прозорості його діяльності в контексті сучасного реформування.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес, зокрема в:

освітньому процесі – під час проведення занять зі здобувачами освіти при вивченні навчальних дисциплін «Адміністративні послуги у сфері

правоохоронної діяльності», «Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції», «Актуальні проблеми адміністративної діяльності МВС України», «Актуальні проблеми поліцейської діяльності», «Організація діяльності дільничних офіцерів поліції», «Організація діяльності поліції щодо забезпечення публічної безпеки та порядку», «Охорона публічної безпеки та порядку в сучасних умовах», «Партнерство поліції з іншими органами публічної адміністрації та суспільством», «Поліцейська діяльність», «Поліцейські заходи та заходи адміністративного примусу. Протидія домашньому насильству», «Практикум з протидії окремим видам адміністративних правопорушень».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукові положення, висновки і рекомендації дисертації є обґрунтованими, переконливими та методологічно вірними, мають системний, комплексний характер і містять необхідну новизну.

Мета і завдання дослідження повною мірою узгоджуються з планом дисертації, визначені правильно та логічно співвідносяться з об'єктом і предметом дослідження.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджується коректною методологією, використаною нормативною базою, фундаментальною теоретичною основою дослідження, що свідчить про належний рівень оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Методологічним підґрунтям дослідження стала сукупність адміністративного права і рекомендацій, вітчизняних та загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. Відповідно, під час здійснення дисертаційного дослідження, Вітвіцька Наталія Володимирівна оволоділа значною кількістю методів наукового пізнання, що дозволило йому повністю розкрити обрану проблематику.

У ході обґрунтування наукових положень, висновків сформульованих дисертанткою, використано широке коло зарубіжних наукових джерел з адміністративного та процесуального права, міжнародного права, тощо.

Наукові джерела використані здобувачкою переважно критично - з глибоким аналізом, коректною полемікою та аргументацією власного підходу до тих або інших положень, висновків чи пропозицій їх авторів. Авторкою використано широку нормативно-правову базу, а також емпіричний матеріал, який ґрунтується на вітчизняній та європейській науковій літературі, публікаціях у наукових, навчальних періодичних і довідкових виданнях, аналітичних довідках за результатами моніторингу вебсайтів публічних органів влади, даних загальнонаціональних досліджень і на особистому досвіді здобувачки.

Із урахуванням чіткого та послідовного формулювання мети і завдань дослідження, авторкою достатньо повно розкрито основний зміст теми, висвітлено найбільш актуальні її проблеми і зроблено наукові висновки, що мають теоретичне й практичне значення.

Характеристика основних положень роботи. Дисертація є самостійною науковою роботою. Виклад змісту дисертації логічний та послідовний. Дисертація складається з анотацій (українською та англійською мовами). Основні теоретичні положення та розробки, які характеризують наукову новизну дослідження, теоретичне та практичне значення його результатів одержані дисертанткою особисто. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, які об'єднують вісім підрозділів, висновків, додатків і списку використаних джерел. У вступі вдало обрано актуальність обраної теми, визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, використані для цього методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів, подано відомості щодо апробації отриманих результатів та їх впровадження у освітній процес та практичну діяльність органів Національної поліції. Дисертація читається легко, викликає зацікавленість досліджуваною проблематикою. Загалом, дослідження відповідає встановленим вимогам. Робота виконана у науковому стилі державною українською мовою.

Повнота викладу наукових положень наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Основні результати дисертаційного дослідження висвітлено в 9 публікаціях, а саме: 5 статтях, опублікованих у

наукових фахових виданнях України та чотирьох тезах, які оприлюднені на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях. В опублікованій у співавторстві науковій публікації з Білик В.М. функції, завдання та організація діяльності поліцейського офіцера громади особистий внесок дисертанта становить не менше 50 % матеріалу. Вищевказане дозволяє стверджувати, що представлена на рецензування дисертація є самостійним, завершеним науковим дослідженням, результати якого у достатній мірі опубліковані та мають значення для розвитку вітчизняної науки і практики.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушення академічної доброчесності. У дисертації та наукових публікаціях здобувачки, які висвітлюють основні результати дослідження, відсутні ознаки академічної недоброчесності, такі як плагіат, самоплагіат, фабрикація чи фальсифікація. Наукові положення, висновки та рекомендації, викладені в роботі, мають самостійний характер і базуються на особистих дослідженнях авторки. У тексті роботи наведені коректні посилання на джерела інформації, що використовувалися при формулюванні ідей, розробок, тверджень чи даних. Дисертація відповідає вимогам законодавства про авторське право та прагне максимально достовірно відобразити результати власної наукової, навчальної чи творчої діяльності, а також застосовані методики дослідження і використані джерела.

Зауваження щодо змісту дисертації. У цілому відзначаючи логічність і послідовність побудови дослідження, його новизну, обґрунтованість та аргументованість отриманих результатів, належний науковий рівень дисертації, потрібно звернути увагу дисертантки на певні положення, що викликають зауваження:

1. На стор. 125-126 здобувачка наголошує, що з метою профілактики поліцейські офіцери громади уповноважені брати на превентивний облік осіб, схильних до правопорушень, зокрема рецидивістів, осіб з алкогольною або наркотичною залежністю та учасників сімейних конфліктів, але під час

проведеного дослідження фрагментарно визначає форми профілактики відносно цих осіб.

2. До особливих завдань здобувачка відносить проведення аудиту безпеки, проте вона не обґрунтовує його необхідність.

3. У дисертації висвітлюється міжнародний досвід функціонування «Community Policing», в основі якого, за словами здобувачки, лежить «філософія та організаційна стратегія, що ґрунтується на прозорому партнерстві, активному співробітництві між поліцією та громадою для більш ефективного визначення, запобігання та розв'язання проблем злочинності, подолання страху перед злочинністю, фізичними та соціальними розладами і погіршенням умов свого району, з метою покращення якості життя всіх громадян». Здобувачка наголошує, що такий підхід був розроблений в Болгарії для створення середовища безпеки і довіри з метою запобігання злочинам, проте не визначає напрями запровадження зарубіжного досвіду в діяльність Національної поліції України.

Разом з тим, наведені зауваження, які стосуються дискусійних положень дисертації, не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації та можуть бути основою для наукового обговорення під час її захисту.

Загальний висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам. Виходячи з викладеного, можна стверджувати, що дисертація Вітвіцької Наталії Володимирівни на тему «Адміністративно-правовий статус поліцейського офіцера громади» є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яка має суттєве значення для науки адміністративного права та відповідає вимогам, що встановлюються Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 року № 261 (зі змінами та доповненнями), наказом МОН України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами та доповненнями) і Порядку присудження ступеня

доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44), а її авторка Вітвіцька Наталія Володимирівна заслуговує на приєвнесня ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 (Право).

РЕЦЕНЗЕНТ:

**завідувач кафедри поліцейської діяльності
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, професор**

ІІІ БРАТЕЛЬ